

som i andre Lande burde skabe et Tobaksmonopol. Der ved vilde igen Tobaksdyrkingen komme til Værelse som tidligere, da den blev ødelagt af fiskale Grunde ligesom Landbrænderierne bleve det. I Frankrig indbringer Tobaksmonopolet en Indtægt af ca. 400 Mill. Kr. om Aaret og herhjemme vilde den forholdsvis indbringe noget lignende, altsaa vel 7—8 Millioner. Derigennem vilde vi slippe for en Del af den foreslaaede Sultsustold, og der blev skaffet Erhverv til mange Mennesker baade paa Landet og i Byerne og højere Værdi for megen Jord. Sikker kunde komme ind under lignende Bestemmelser. Derksom man vilde gaa til at indføre en saadan Beskyttelse for vort Landbrug paa de forskellige Omraader baade med Hensyn til Sukker, Brændevin, Tobak og Sikorie, vilde der skabes en stor Indtægt for Jordbruget saavel som for Staten, som i Forbindelse med en forøget Stat efter Indtægt og Formue i Continuation af nærværende Lovforslag vilde kunne give betydelige Midler til at hjælpe baade Kommunerne og Ejendomsbesidderne. Jeg skal endnu nævne Distakten; den giver ikke saa lidt, men Afgiften er ubetinget ikke ordnet paa en saadan Maade, at det kan siges at være den heldigste for Jordbruget med Hensyn til dets vigtigste Kornsort, Byggen. Der ved er jo nu intet at gøre. Paa den af mig antydede Maade tror jeg, man vilde gaa frem paa rette Maade for i Forbindelse med en Formue- og Indkomstskat at komme til et retfærdigt og fornuftigt Skattesystem. Jeg skal endnu kun tilføje, at det for mig vilde være det rigtigste, at denne Formue- og Indkomstskat kun var en Overgangsform; thi paa samme Tid, som man under ethvert System maatte opretholde de Monopoler, jeg har omtalt, og en vis Beskyttelse for den alt eksisterende Industri her i Landet, maatte Idealet, som jeg begyndte med at sige, være at blive helt fri for Skatter, og det kunde vi, havde jeg nær sagt, blive, saa snart vi vilde. I det Øjeblik man resolut vilde paabegynde en Overbringelse til Staten af alle de betydelige Prioriteter, der staa i faste Ejendomme, vilde man kunne vente i Løbet af mindre end 80 Aar at være skattefri, da Prioritetsindtægterne af faste Ejendomme aarlig udgøre vel henimod 130 maatte 150 Millioner. Men idet man forbe-

redte dette, vilde man derved øjeblikkelig skaffe baade Landbruget og den industrielle Virksomhed en betydelig Vættelse i deres Byrder, og det er dog det, der kræves fra alle Sider, og det, som Ministeriet har tilfattet med sine Stattelovforslag. Der kan ikke være Tvivl om, at vi kunne naa det, naar vi blot vilde tage fat paa Løsningen omtrent i den Retning, jeg her har angivet. At indskrænke sig til det, som Lovforslaget vil, betyder kun et ganske lille Skridt, hvorved man ganske vist omlægger Skatterne fra de mest betyngede til de mindre betyngede, men det bringer os ikke langt frem, naar det ikke sker i Forbindelse med andre Forholdsregler til Støtte for hele Folkets bærende Erhverv.

Blem: Jeg har ikke tænkt paa at indlade mig paa en egentlig Omtale af selve Lovforslaget og dets Principper. Jeg tror, at Forslaget er udarbejdet med stor Dygtighed, og at vi maa være den højtærede Minister taknemmelige for hans Forslag. Vi have nu i en Aarække begjæret at faa en Skat paa Indtægt og Formue, og nu have vi et saadant Forslag liggende paa vort Bord. Men jeg maa dog udtale mig noget om, hvorledes dette Forslag vil komme til at virke i det praktiske Liv, og hvorledes det f. Eks. vil virke paa Bornholm, hvor Grundlaget for Skatteforholdene er et helt andet end i det øvrige Land. Dette Forslag er udarbejdet paa det Grundlag, at de faste Hartkornsskatter, Byggningsafgiften og Land- og Ligningskatten ere ens for hele Landet. Men det er ikke Tilfældet. Derksom man ser efter i Mandig's Landvæsenret samt Kammerret, Stampedes Erklæringer, Schlegels Statsret og Kaptajn Lunds Haandbog i det danske Tiendevesen, vil man kunne faa Oplysning om Bornholms Skatteforhold i Sammenligning med det øvrige Lands. Man kan gerne begynde, som Schlegel begynder om Bornholm. For Gorm den gamle Tid var Bornholm et selvstændigt Kongerige. Da Gorm den gamle samlede Danmark, tog han, eller Sønnen Harald Blaatand, saa Bornholm med; men det varede 200 Aar, efter at Ansgar var kommen til Danmark, før Kristendommen blev indført paa Bornholm. Saa siger han endvidere, at desuagtet blev Hedenstabet ved at florere; men saa satte man Lunds Erkebiskop til at føre særligt